

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagt-begavede.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4518, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 943).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (om forsorgsforlængelse for åndssvage under børneforsorg).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4518, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 943).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Edel Saunte: Der har i udvalget været enighed om, at de 2 love skulle træde i kraft på samme tid, derfor ændringsforslaget. Jeg skal anbefale at stemme for dette ændringsforslag.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

Edel Saunte: Det er med stor glæde, jeg på mit partis vegne anbefaler det høje ting at stemme for denne lovgivning. Vi har nu i enighed løst den meget vanskelige opgave at lave en lovgivning om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagt-begavede,

og det er min bestemte overbevisning, at det ved de ændringer, der blev vedtaget ved anden behandling, og som nu er udtrykt i disse lovforslag, vil være muligt på en billigere og mere effektiv måde at lede forsorgen. Det er min overbevisning, at der nu er dannet en ramme, som skulle kunne skabe mulighed for den bedst mulige pasning af de patienter, som nødvendigvis skal have pasning, den bedst mulige oplæring og beskæftigelse af dem, der kan tåle det, og endelig en førsteklasses skoleundervisning for de elever, som det er muligt at give en sådan.

Skov Jørgensen: Mellem anden og tredje behandling af disse lovforslag har enkelte personer med tilknytning til jysk åndssvageforsorg i flere blade givet udtryk for ængstelse for, at lovforslagene, som de nu foreligger, skal medføre øget administration og en centralisering, der fjerner åndssvageforsorgens institutioner fra den befolkning, de står til rådighed for, med andre ord, at den lokale islet i åndssvageforsorgen forflygtiges.

Vi har i udvalget været enige om, at en sådan udvikling var uønsket, og jeg gjorde ved anden behandling uimodsagt gældende, at en sådan udvikling var imod lovforslagenes hensigt. Tværtimod kan de åbne mulighed for større lokal indflydelse på åndssvageforsorgens tilsyn og administration, og der kan næppe være tvivl om, at der er tale om en betydelig forenkling i forhold til andre forslag, udvalget har beskæftiget sig med. Der vil imidlertid altid være ubekendte i en lov, der indeholder bemyndigelser, og jeg beder derfor den højtærede socialminister tage den ængstelse bort, som jeg her har omtalt, før lovforslagene kommer til endelig afstemning, ængstelsen med hensyn til stigende administrationsudgifter og manglende lokal indflydelse på åndssvageforsorgens institutioner.

Gottschalek-Hansen: De ændringer, der under udvalgsarbejdet har fundet sted, har alle betydet en væsentlig forbedring af de oprindelig fremsatte lovforslag. Jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Ayoë Herbøl: Jeg vil på retsforbundets vegne udtrykke vor glæde og tilfredshed med de lovforslag, vi i dag gennemfører med tilslutning fra alle partier. Vi håber, at de nye retningslinjer og de nye ideer i forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede, som lovforslagene er udtryk for, må blive til gavn og glæde for de ringest udrustede i vort samfund og deres pårørende, og at de må påvirke indstillingen hos den øvrige del af befolkningen, således at den ser med sympati og forståelse på disse mennesker og deres familier.

Helge Larsen: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale lovforslagene til vedtagelse.

Jeg synes, at vi i udvalget har haft et fortræffeligt arbejde, også et fortræffeligt samarbejde med den højtærede socialminister, og jeg er overbevist om, at der ud af arbejdet er kommet en lov, som vil være til uvurderlig gavn for de åndssvage og de særlig svagtbegavede.

Petra Petersen: Da det høje ting den 28. i forrige måned foretog anden behandling af lovforslaget vedrørende åndssvage og andre særlig svagtbegavede, udtalte jeg på den kommunistiske gruppes vegne, at vi ikke ville forlange afstemning over de stillede ændringsforslag. Vi erkendte, at lovforslaget gennem udvalgets arbejde var væsentligt forbedret, men vi var ikke tilfredse med lovforslaget som helhed, hvorfor vi ville overveje vor stilling til denne tredje behandling.

Den 29. april talte den højtærede socialminister ved et møde i Års. Ministeren sagde bl. a., at et enigt folketing snart ville vedtage lovforslaget om åndssvage og andre særlig svagtbegavede, en lov, som ville betyde store fremskridt for denne forsorgsgren. Også her vil vi gerne give vor erkendelse. Lovforslaget indeholder store fremskridt i forhold til den bestående lovgivning, men det er os uforståeligt, at ministeren ikke fulgte det ministerielle udvalgs flertal i dets forslag om at lade staten, der afholder udgifterne til åndssvageforsorgen, direkte overtage administrationen gennem et direktorat i lighed med sindssygevesenet.

Vi kommunister havde håbet og forventet, at folketingsudvalget havde imødekom-

met dette ønske, der kom til udtryk gennem flertallets udkast til lovforslag, et ønske, der deltes af Landsforeningen for Ævnesvages Vel. Det er ikke, fordi vi tror, at alt, hvad staten har med at gøre, er uden lyde — tværtimod; også sindssygevesenet og andre forsorgsgrene har fejl, men for disses vedkommende er der dog et sted at placere ansvaret.

Under første behandling af det foreliggende lovforslag var der ordførere, der var inde på spørgsmålet om den højtærede socialministers inspektionsrejse, den rejse, hvorfra de skandaløse forhold omkring vor familiepleje blev rejst offentligt. Jeg spurgte dengang, om disse forhold kunne gå upåtalet hen. Jeg har ikke hørt noget om, hvem der blev gjort ansvarlig. Tilsyneladende er der ingen, der har erkendt, at de havde dette ansvar.

Efter dette lovforslag får den åndssvage nu beskikket en tilsynsværge, en egnet og villig person, hedder det. Spørgsmålet må så blive, hvor mange han skal være tilsynsværge for; deraf afhænger værdien.

Den næste sikring bliver så forsorgscentrene og disses tilsynsråd. Det bliver den højtærede socialminister, der fastsætter reglerne om oprettelse af forsorgscentre og de lokale tilsynsråd. Da de lokale tilsynsråd vil få stor betydning, vil jeg endnu en gang henstille til den højtærede minister, at der drages omsorg for, at funktionærforeningens tillidsmænd får den nærmeste kontakt med tilsynsrådene inden for deres centre, og vi må vel betragte det som en selvfølge, at forældreorganisationerne får en repræsentant i hvert af forsorgscentrenes tilsynsråd. Det er vort håb, at de forholdsregler, der nu bliver truffet, i højere grad end hidtil må forhindre misbrug og overgreb over for de syge.

Vi forventer — når den højtærede minister får tid til at tænke over, hvem han ønsker skal indtræde i bestyrelsen — at det må lykkes denne bestyrelse at forbedre de materielle forhold på institutionerne til gavn for patienterne, at det høje folketing, der er ansvarlig for bevillingen af de økonomiske midler, vil stille sig velvilligt over for de nødvendige krav af økonomisk art, der må stilles, samt at spørgsmålet om personalets uddannelse snarest tages op til afgørelse og dets lønningsforhold bringes i

[Petra Petersen.]

orden. Det er ikke alene de kommunale tjenestemænd som børnesundhedsplejerskerne og personalet ved de forebyggende børneværnsinstitutioner, der stadig venter på en regulering af deres lønninger; det gælder også funktionærerne ved åndssvagevæsenet. Om dette skyldes smøleri fra bestyrelsernes side, eller det er ministeriet, der har ansvaret, står mig ikke klart. Skal det lykkes at holde en god standard blandt personalet ved åndssvagevæsenet, må ikke alene disse forhold ordnes nu, men det bliver også nødvendigt, at tjenestemændene under åndssvageforsorgen ikke længere stilles ringere end tjenestemændene ved statens institutioner. Også dette har Landsforeningen for Eynesvages Vel peget på, idet de pårørende til de åndssvage forstår nødvendigheden af, at funktionærerne under åndssvageforsorgen har gode løn- og arbejdsvilkår, hvis forsorgen skal sikres de bedste kræfter.

I et brev til socialministeren og til medlemmerne af folketinget fra Landsforeningen for Eynesvages Vel, et brev, der er dateret den 7. november 1958, står der i slutningen — jeg beder om tilladelse til et kort citat —

„Ved eventuel fastholdelse af „selvejende institutioner“ bør det endvidere af hensyn til tilgang af velkvalificerede funktionærer være en forudsætning, at disse har aflønnings-, advancements- og omplaceringsmuligheder, som om åndssvageforsorgen var direkte statsforsorg.“

Vi har både ved første og anden behandling og nu igen ved tredje behandling fremført det naturlige i, at staten overtog åndssvageforsorgens administration gennem et direktorat. Vi har i dag endnu en gang villet fremdrage, hvor vigtigt det er, at de mange gode og humane tanker, der dog er nedlagt i denne lovgivning, bliver fulgt op af handling. Her er det af den allerstørste betydning, at de pårørende til de åndssvage bliver mødt med den forståelse, de har krav på, og at det store personale, hvis arbejde, omsorg og hjælp er af mindst lige så stor værdi som den lægelige hjælp, får den anerkendelse, det har fortjent.

Må jeg slutte med at udtale håbet om, at den højtærede minister og den kommende bestyrelse vil forstå de synspunkter, min gruppe har gjort gældende, og som følger

de ønsker, de pårørende har fremsat i forbindelse med denne lovgivning, således at disse ønsker bliver opfyldt i forbindelse med den kommende tids udvikling af forsorgen for de åndssvage og andre, som lovgivningen vil komme til at omfatte.

Socialministeren (Bomholt): Jeg siger endnu en gang tak for det arbejde, der er udført i udvalget, således at jeg for mit vedkommende kan sætte en streg under det ærede medlem hr. Helge Larsens udtalelser.

Det er en betydningsfuld lovgivning, vi nu gennemfører, en lovgivning, der vedrører mange danske hjem, en lovgivning, der baner vej for en forbedring af forholdene socialt, pædagogisk og menneskeligt. Jeg tror, som det er udtalt her i dag, at denne lovgivning vil betyde et stort fremskridt i forhold til bestående lovgivning.

Det ærede medlem hr. Skov Jørgensen var bekymret med hensyn til de lokale kræfters indflydelse fremover. Jeg opfatter den lovgivning, der nu gennemføres, som givende yderligere styrke til de lokale kræfter. Jeg vil mene, at de gennem både tilsynsråd og administration får større indflydelse end hidtil.

Det ærede medlem fru Petra Petersens udtalelser må jeg opfatte som værende først og fremmest en appel til den kommende bestyrelse. Jeg er enig med det ærede medlem om, at forældrene dér, hvor det er naturligt, må drages med ind i arbejdet; vi er jo så lykkelige på dette felt at have en virkelig fremragende forældreorganisation. Og hvad personalet og funktionærerne angår, vil det vel ikke være rimeligt at inddrage dem i administrationen på en sådan måde, at de skal administrere deres egne forhold og have tilsyn med deres egne forhold, men de skal på den anden side føres så dybt ind i samarbejdet, som det overhovedet er gørligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til lov om forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbegavede vedtoges enstemmigt med 140 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg (om forsorgsforlængelse for åndssvage under børneforsorg)
vedtoges enstemmigt med 142 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Jeg skal lade den næste sag på dagsordenen udgå; den kommer til behandling på mødet i morgen.

Man gik dernæst til:

Anden behandling af forslag til bogføringslov.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2137, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 945).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i konkursloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2137, udvalgets betænkning i tillæg B sp. 945).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Brodthagen: Udvalget har efter første behandling i tinget haft en saglig forhandling med den højtærede handelsminister, en forhandling, der var baseret på det moderne bogholderi, og resultatet af disse forhandlinger er blevet, at den højtærede

handelsminister med udvalgets fulde tilslutning har stillet en række ændringsforslag, og da disse ændringsforslag er omtalt meget udførligt i den afgivne betænkning, skal jeg ikke her gentage disse bemærkninger.

Jeg vil udtrykke min glæde over, at vi nu får en ny lov om bogføring. Det kan ikke nægtes, at den nuværende lov i høj grad er forankret i klunketiden og har overlevet sig selv, er blevet besværlig, og at vi trænger til en ny lov. Jeg er derfor glad for, at det går dette lovforslag bedre, end det gik det tidligere lovforslag om denne sag; vi har måttet vente 5 år på at få et nyt lovforslag om bogføring fremsat. Jeg tror, denne lov vil virke til gavn for alle, der skal beskæftige sig med bogføring, og jeg tror, den vil lette betydeligt mange steder.

Man har jo her diskuteret landbrugets bogføringsforhold, og vi har fra alle sider i udvalget måttet erkende, at mellem den gamle og den nye lovs bestemmelser vedrørende landbrugets regnskabspligt bliver der kun en meget lille nuance. Vi kan derfor fra vor side tiltræde de stillede ændringsforslag.

Det samme gælder det ændringsforslag, der er stillet til konkursloven. Det drejer sig kun om en datorettelse. Jeg kan på mit partis vegne anbefale, at man vedtager de af den højtærede handelsminister til begge lovforslag stillede ændringsforslag.

Thisted Knudsen: Det er jo ikke så ualmindeligt at træffe folk, der har den opfattelse, at alt i dette ting foregår under snævre politiske vilkår, og at det saglige arbejde lider herunder. Det forekommer mig, at det foreliggende forslag til bogføringslov bærer vidnesbyrd om det modsatte. Dette skyldes ikke mindst den højtærede handelsminister, der har stillet sig forstående over for de indvendinger, der er fremsat over for lovforslaget, og har imødekommet alle sagligt berettigede ønsker, således at tinget ved dette lovforslags vedtagelse er i nøje overensstemmelse med de erhvervsønsker og erhvervsinteresser, der har gjort sig gældende på dette område.

Det saglige arbejde, der er foregået i udvalget, fremgår af den enige indstilling til det høje ting, men jeg føler trang til